

HEMSKHETER I BULLAREN

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN 1850 OCH 1900

Källmaterial

13

MISSHANDEL HVARAF DÖDEN FÖLJT
BEGÅNGET: 3 MARS 1885
GÄRNINGSMÄN: OLAUS IVARSSON FRÅN PÅLAND

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Bullaren" som gavs ut 2014 av Bullarens Hembygdsförening. Boken finns till försäljning vid föreningens museum.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

13

MISSHANDEL HVARAF DÖDEN FÖLJT
BEGÅNGET: 3 MARS 1885
GÄRNINGSMÄN: OLAUS IVARSSON FRÅN PÅLAND

v189704.b588

No 1

Litt A.

Protokoll, hållet vid polisförhör i Skrammestad (Påland) den 5 Mars 1885.

Sedan, genom bref från Pastors-Embetet i Nafverstad af förliden gårdag, hvilket samma dag på eftermiddagen kom mig tillhanda, anmältdt blifvit, att undantagsmannen Gustaf Andersson härstädes utan föregående sjukdom aflidit den 3 dennes, infinner sig undertecknad, Kronolänsman, biträdd af Fjerdingsmannen P. Lund och hemmansegaren Carl Andersson i Skrammestad, här för att om dödsfallet hålla undersökning, hvarvid äro tillstädes enkan Niliana Persdotter och ogifte arbetaren Olaus Ivarsson, begge boende på stället, samt vittnet Carl Anderssons syster Carolina Andersdotter.

Niliana Persdotter berättar: att den aflidne, Gustaf Andersson, hade ett större undantag af hennes hemmansdel, utgående med diverse diverse naturapersedlar, som för tre år sedan genom ömsesidig öfverenskommelse förändrades så, att Gustaf i stället flyttade till henne och var i hennes bröd och vård, hvarjemte han, som i öfrigt hade ett mindre kapital, årligen skulle hafva två skjortor; att Gustaf i senare åren varit i det närmaste blind men kunde dagligen utan hjälp gå ut och in med stöd af en käpp; att den 3 dennes, då dödsfallet inträffade, Gustaf var sig lik och satt frisk vid kakelugnen då hon ungefär kl 1/2 9 f.m. begaf sig i ett ärende till Lurs socken; att då hon kl starx före 2 återkom, hon fann Gustaf liggande död och fullkomligt kall i soffan vid fönstret, blodig och med stora sår i hufvudet, hvarföre hon genast i förskräckelse begaf sig till grannarne för erhållande af hjälp; att Olaus Ivarsson sade att Gustaf stött sig svårt på trappan, legat och sofvit i soffan och att han, Ivarsson, borttvättat blodet från trappstenarna, köket och stugan på det att hon i skulle blifva rädd; samt att Olaus Ivarsson, som är af häftigt sinnelag, i synnerhet då han varit rusig, visat sig förbittrad på Gustaf, utan att hon dock sett att denne blifvit misshandlad. Gustaf Andersson var cirka 64 år gammal och af stark kropps-konstitution.

Arbetaren Olaus Ivarsson: att han, som är broder till Niliana Persdotters aflidna man och bott inhyses hos henne såväl förliden som innevarande vinter, vitsordar hennes uppgifter om Gustafs helsotillstånd och förmåga att flytta sig på egen hand; att den 3 dennes kl mellan 9 och 10 f.m. Gustaf gick ut på gården som vanligt men att Olaus ungefär 10 minuter derefter genom fönstret, hvarvid han satt, hörde ett dunkande ljud och derefter ett qvidande, hvarföre han begaf sig ut och fann då Gustaf liggande på ryggen mellan trappstenarna; att han upplyftade Gustaf, som då hade sår i bakhufvudet och på örat, och drog honom in i köket, der han baddade honom med vatten å tinningarne, hvarefter Gustaf yttrade: "Jag stötte mig illa"; att Olaus härefter sökte bära Gustaf in i stugan men att han föll ifrån honom på hufvudet i en vedhög, då han fick såren vid tinningarne; att det derefter lyckades honom draga Gustaf in i stugan, der han hade honom på ryggen i soffan, hvarvid han lefde emedan han hörde honom andas; swamt att han sedan icke bekymrade sig om honom utan tillbragte de tre timmarna till enkan återkom med att koka kaffe och röka och att han tror det Gustaf dog strax före enkans ankomst.

På fråga hvarför Olaus Ivarsson vid ett så svårt olycksfall icke genast gick till grannarna, som bo nära, och fick hjälp, kunde han ej uppgifva annat skäl än att han ej tänkte derpå. Olaus Ivarsson medgifver att han under hela tiden från enkans Nilianas bortgång till hennes hemkomst var alldeles ensam med Gustaf och ej heller någon passerade förbi under tiden. Han förnekar slutligen att hafva våldfört sig på Gustaf.

Härefter besiktigas liket, som befinner sig liggande på logen med ett stort och mycket djupt sår i nackhålan, hud och kött lösa och delvis bortslitna på venstra bakhufvudet, venstra örat söndersargat och till en del borta, två stora grundare sår i öfre bakhufvudet, ett djupt större sår och ett mindre vid högra tinningen samt ett litet sår på venstra tinnignen. Såret i nackhålan och det stora vid tinningen synas som vore de åstadkomna med något skarpt föremål.

Vid nu företagen besigtning af dörrstenarne befinnas dessa vara två mindre ohuggna stenar med temligen ojemna kanter (mellan dörrstenarne befanns en s.k. kilsten med något skarp kant än dessa, men dock icke af sådan beskaffenhet att deraf, vid en människas fall, borde kunna uppkomma sådana sår som likets, med undantag af de två grundare såren i bakhufvudet; likaledes synes det mycket otroligt att den döde kunnat få ett så djupt sår med skarpa kanter vid tinningen genom att falla uti en vedhög. - Kring trappan var ej halt.

På grund af hvad sålunda förekommit skulle begäras medicolegal besigtning å Gustaf Anderssons döda kropp för att få dödsorsaken med visshet konstaterad.

Som ofvan

Svante Palmqvist.

**Protokoll hållet vid urtima ting
med
Bullarens härad
på tingsstället i
Östad den 24 Mars 1885.**

Närvarande: Undertecknad, Häradshöfding och Domare i orten samt nämndemännen:
Häradsdomaren Magnus ifvarsson i Rörane,
Anders Olsson i Smeberg
Anders Håkansson i Skackestad
Johannes Jonsson i Mårtensröd
Maurits Andreasson i Kaneröd
Ferdinand Josefsson i Lifveröd
Olof Hansson i Apenhult
Hans Henrik Hansson i Lifveröd

Urtima tinget utlyses och rättegångsfrid påbjudes.

Sedan Kronolänsman S. Palmqvist uti en den 14 i denna månad till Domh. ankommen skrifvelse anmält att han häktat och till Kronohäktet i Uddevalla införpassat arbetskarlen Olaus Ivarsson från Skrammestad såsom misstänkt för dråp å undantagsmannen Gustaf Andersson derstädes, har Domh. utsatt ransakning, derom att denna dag ega rum, och då detta ransakningsmål nu företaga inställes i närvaro af Palmqvist såsom åkl tilltalade Olaus Ivarsson inför Hdsrn af fänggevaldigern P A Bergendal.

Åkl har angående åtalade brottet hållit polisundersökning, hvarom protokollet har denna lydelse:

"Protokoll hållet etc **se Litt A**

Den tilltalade erkänner polisprotokollets riktighet och vitsordar såväl att han var ensam med Gustaf Andersson den 3 Mars , medan enkan Niliana Persdotter var borta som äfven att halka icke förefanns på eller invid trappstenarne till huset. Han nekar emellertid till åtalade brottet och berättar på frågor angående sina lefnadsförhållanden, att han är något öfver 60 år gammal och att hans föräldrar egde en mindre hemmandel i Skrammestad kallad Bodalen hvarest äfven den tilltalade hade sitt hemvist så länge hans föräldrar lefde eller till i slutet af 1860 talet. Den tilltalade har haft elfva syskon, som alla haft oklandradt frejd och den tilltalades yngre broder Tobias köpte af föräldrarne lägenheten Bodalen. Den tilltalade har sjelf varit egare af en lägenhet under Edsäm, som han sålde för omkring 10 år sedan. Han har icke lärt ngt handverk, utan företrädesvis sysselsatt sig med jordbruksarbete, med undantag af några år, då han handlade med kreatur på Norge, hvarest han äfven senare åren sommartiden vistats och då varit anställd vid tegelverken i Fredriksstad. Wintertiden har den tilltalade vistats i Sverige på flere olika ställen, under de två sista vintrarne har den tillt. betingat sig bostad hos enkan Niliana Persdotter i Påland, hvarest jemväl afl. Gustaf Andersson bodde. Den tillt har aldrig varit gift och icke gått i skola men konfirmerades vid 15 års ålder. Den tilltalade kan läsa, men icke skriva och saknar tillgångar. Han har sedan barnåren känt afl Gustaf Andersson, men säger sig icke hafva haft ngn ovänskap till honom. Brännvin fans icke hemma den 3 mars och hade icke funnits på flere veckor.

Widare upplestes att den tilltalades broder Tobias, som var gift med Niliana Persdotter af Gustaf Andersson köpte lägenheten Påland, dervid den senare betingade sig undantag som skulle utgöra i naturaprestationer och med rätt för honom att qvarbo vid Påland. Sedan Tobias Aflidit blef Bodalen såldt och hans enka Niliana flyttade derefter till Påland och träffade aftal med Gustaf Andersson att undantagsförmåner skulle upphöra mot det att han erhöll sitt underhåll vid Niliana Persdotters bord. Gustaf Andersson blef egare till Påland på 1850 talet och Tobias Ivarsson afled för omkring 7 eller 8 år sedan.

Åkl inlemnar den tilltalades Prestbevis med följande innehåll:

"Prestbetyg för inhyrd etc **se Litt B**

Det upplyses att bostaden vid Påland utgöres af en stuga med kök och två kamrar. ingången till köket är på stora långväggen och ifrån köket leder dörr till stugan och derifrån till kammaren. Utanför köksdörren ligga två ohuggna stenar, som bilda fotsteg det ena öfver det andra med sammanlagdt omkring 3/4 alns höjd. Stenarna äro så små att endera kan täckas af en fullväxt människas hufvud och axlar.

Den tilltalade säger att Gustaf Andersson stannade inne väl två timmar efter Niliana Persdotters bortgång omkring kl: 9 på morgonen o att den tilltalade icke vet annan anledning för Gustaf Andersson att gå ut än att han skulle uträtta naturbehof. Han flyttade sig alltid utan hjälp äfven då han skulle gå utom stugan. Hemlighus finnes icke vid Påland utan dess invånare brukade sätta sig på slätta marken ett par alnar från stugan. Om Gustaf Andersson vid ifrågavarande tillfälle gjorde annat än kastade vatten vet icke den tilltalade, ty han var icke ute mer än ett par minuter förr än det hördes ett dunkande och Gustaf Andersson "gjorde ett låtande", hvarefter det blef tyst. Den ved som låg i köket utgjordes af några mindre vedträd o ett knippa ener.

Åkl aflemna Provinsialläkarens protokoll angående liköppningen af Gustaf Anderssons döda kropp, hvilket protokoll med utlåtande är i den så lydanade:

Obduktions-protokoll etc **se Litt C**

Åkl påfordrade vittnesförhör med fänggevaldigern Bergendal, fjerdingsmannen P Lund i Skrammestad, enkan Niliana Pers-

dotter, Carl Andersson och hans hustru Christina Persdotter, Carolina Andersdotter o Aron Andersson, alla i Skrammestad, samt Hans Andersson i Hogelid under Hofsäter; hvilka alla äro vid Rätten närvarande. Utan hinder af känt jäf få vittnena aflägga vittnesed, på hvilken de, efter varningar för dess missbruk, höras en i sänder och berätta:

1o/ Bergendal: Under hitforslingen uppmanade vittnet den tilltalade till bekännelse och sade honom att det vore bäst att erkänna då han kom inför rätta. Den tillt. nekade flere gånger och sade att han var oskyldig men sedan vittnet vittnet förändrat sina yttranden så till vida att vittnet sade att var det någon som såg det då skall du neka, men var det ingen som såg det, då skall du erkänna, yttrade den tilltalade: "Jag kunde gerna låtit honom lefva". Då vittnet antydde att detta yttrande lät misstänkt ville den tilltalade icke vidare besvara vittnets frågor.

Vidkänt.

2o/ Lund: vittnet vitsordar polisprotokollet med tillägg att vittnet vid delgifning af vittnesstämningar tagit bostaden i Påland närmare betraktande och dervid observerat blodfläckar på yttre tröskeln till köket, på tröskeln derifrån till stugan äfvensom på dörren, hvarjemte vittnet såg stänk af blod på väggen öfver dörren omkring fyra alnar från golfvet. Äfven på norra köksväggen var blodfläckar flera alnar från golfvet. Stenarna utanför köksdörren hålla omkring 3/4 aln i längd och 172 aln i bredd samt 8å 9 tum i tjocklek. De äro hvar för sig icke större än en mansbörda. En mindre sten, som varit använd att kila upp det öfre trappsteget och mot hvilken den tillt. velat göra troligt att Gustaf Andersson slagit sitt hufvud, hade vid vittnets senare besök i Påland blifvit längre framdragen än den var vid polisförhöret. Då hade berörde mindre sten sådant läge, att ett menniskohufvud icke kunde träffa den medan den öfre trappstenen utgjorde hinder härför. Enligt vittnets omdöme var det alldeles omöjligt att Gustaf Andersson kunde erhålla sina sår genom att falla och stöta sig.

Vidkänt.

3o/ Niliana Persdotter: vt är 53 år gammal och har sedan våren 1882 bott i Påland hos Gustaf Andersson, som förut hade undantag, men derefter ätit vid vittnets bord. Han hade sedan vittnet flyttat till Påland varit blind så att han icke kunnat uträtta något arbete, men han sade att han kunde skönja solen vid klart väder. Han hade dock ingen hjälp då han skulle flytta sig eller gå ut och göra sina behof utan redde sig sjelf genom att känna sig för med händerna och tillhjälp af en mindre käpp. Den 3 Mars kl 1/2 9 på f.m. gick vittnet till Elofseröd i Lrs socken för att göra uppköp hos en lndthandlare och märkte, då vittnet gick, ingenting ovanligt. Gustaf Andersson satt vid spisen och den tilltalade var nykter och hade, såvidt vittnet vet, icke brännvin hemma. Då vittnet kl 3/4 2 e.m. hemkom och den tillt fick se vittnet genom fönstret gick han och mötte vittnet i köket och yttrade: "här har skett en stor olycka idag och då vittnet orolig häröfver, frågade hvad som händt sade den tilltalade: "Gustaf har slagit sig förderfvad, jag tror han dör". Han gick i detsamma före in i stugan, dit vittnet följde efter och fick se att den tillt hade framme varmt kaffe, hvaraf han hade en ifylld kopp stående på bordet. Så snart vittnet satt ifrån sig, hvad hon medförde hem från handelsboden, gick hon fram till soffan, der Gustaf Andersson låg med tillslutna ögon och gulblek ansigtsfärg. Han var blå under ögonen och hade ett mindre sår på ena kinden men då vittnet tog på hans haka, märkte vittnet att kroppen var alldeles kall, hvadan vittnet sade till den tilltalade: han är redan död, skynda dig efter folk. Den tillt sade att han först skulle dricka sitt kaffe, hvadan vittnet sjelf begaf sig åstad till närmaste granne, vittnet Carl Andersson, som bor omkring 300 alnar från Påland. Kaffet, som den tillt drack hade han kokat i kakelugnen i stugan, och i köket, som har murad spis var ingen eld. Då vittnet sade att Gustaf redan var död, yttrade den tilltalade "det var besynnerligt, ty han låg och snarkade och sof såft nyss". Huru det såg ut i köket och stugan då vittnet kom hem märkte icke vittnet för oro och sinnesrörelse, men följande dag iakttog vittnet blodfläckar på dörren till stugan och på väggen öfver samma dörr. Äfven på väggen midt emot var blodstänk och ett par droppar voro synliga på en mjölksil, som hängde på väggen. Någon ovänskap emellan Gustaf Andersson och den tilltalade har vittnet icke förmärkt på annat sätt än att den tillt, då han varit rusig, uttryckts förargelse öfver att Gustaf Andersson varit för dyr, då han sålde till Tobias och betingat sig för högt undantag. Den tilltalade hade dock icke hvarken skada eller nytta af hans broder Tobias handlingar; enär vittnet med sin man hade flere barn. Huruvida stenarna utanför köksdörren blifvit rubbade har vittnet icke observerat. Då liket med tillhjälp af Carl Andersson o h. h. "tvättades upp" fick vittnet se alla dess skador ock tyckte det såg underligt ut samt omtalade hela förhållandet för Hans Persson i Östad, som dagen efter dödsfallet anmälde saken hos Pastor i Nafverstad. Denne påfordrade beifran af Åklagaren.

Vidkänt.

4o/ Carl Andersson: På kallelse af Niliana Persdotter inställde sig vittnet med sin hustru i Påland omkring kl 2 på middagen den 3 mars. Gustaf Andersson låg då i soffan i stugan död, med kalla händer och fötter och kall i ansigtet; men kroppen, som var öfverhöld med ett täcke hade icke hunnit stelna; vittnet biträdde med likets afklädning, hvarmed äfven den tilltalade var behjelpig och omtalade under tiden, huru med Gustaf Anderssons död skall tillgått samt uppgaf ungefär enahanda omständigheter, som i polisprotokollet blifvit omnämde. Wittnet som tre eller fyra gånger i vinter, varit inne i Påland, har icke förr än efter Gustaf Anderssons död sett det blodstänk, som derefter var synligt på väggarna i köket och på dörren till stugan, dock vågar vittnet icke taga på sin ed att icke dessa blodfläckar förut funnits men vittnet har icke förut iakttagit dem. Med anledning af den tilltalades uppgifter tog vittnet i betraktande stenarne utanför köksdörren och har den mindre kilstenen, enligt hvad vittnet tyckt sig märka, två gånger blifvit rubbad ur det läge den hade den 3 mars så att den nu är längre framskjuten och lättare åtkomlig för en kropp som faller mot trappstenarne. På tröskeln till köket har varit blodfläckar, som synas hafva blifvit borttvättade. Wittnet har hört den tilltalade klandra, att Gustaf Andersson betingat sig så högt undantag och derigenom vållat hans broder obestånd.

Widkänt.

5o/ Christina Persdottet: vittnar lika med sin man med den förändring, att vittnet genast vid ankomsten till Påland och innan vittnet sett Gustaf Anderssons lik märkte blodfläckarne på väggarna i köket och på dörren till stugan, hvarjemte vittnet såg en bloddroppe på köksfönstret samt att på Nilianas Persdotters mjölksil stannat två bloddroppar. ingen af dessa märken efter blod fanns då vittnet någon tid före Gustaf Anderssons död varit i Påland. Om trappstenarnes läge kan vittnet icke yttra sig och har heller icke hört den tillt yttra någon afvoghet mot Gustaf Anderssons undantag.

Widkänt.

6o/ Carolina Andersdotter: har på begäran af Niliana Persdotter vistats i Påland alltsedan Gustaf Andersson dog men var icke med om likets upptvättning. Härigenom har vittnet kommit i tillfälle att se blodstänk på väggarna i kökt och dörren till stugan äfvensom på en vid köksdörren stående styrestol och på underredan till köksbordet. Om den tilltalades förhållande till Gustaf Andersson eller dörrstenarnas läge kan vittnet icke lemna någon upplysning.

Widkänt.

7o/ Aron Andersson: Den tilltalade har bott hos vittnet innan han flyttade till Påland och hörde vittnet honom yttra ovilja emot Gustaf Andersson för att han narrat Tobias Ivarsson att köpa Påland. Hade icke så skett, hade Tobias kunnat vara vid Bodalen ännu men nu tog Påland Bodalen med sig". Då den tilltalade någon gång var rusig var han icke oregerlig eller vildsint.

Widkänt.

8o/ Olaus Andersson: kan icke lemna någon upplysning i saken.

Widkänt.

Med undantag af Bergendal fordra vittnena ersättning för deras inställelse vid tinget, hvadan här antecknas, att de äro boende, Lund 1/2 mil, Aron Andersson och Olaus Andersson 1 1/4 mil och de fyra öfriga vittnen 1 mil från deras hemvist till tingsstället.

Den tilltalade nekar att hafva på något sätt våldfört sig mot afl. Gustaf Andersson och säger att omvittnade blodstänket på väggar och möbler antagligen tillkommit derigenom, att Gustaf Andersson, efter fallet mot trappstenarne, hade fått blodlefrar i håret, hvilka den tilltalade, då han tvättade bort blodet från Gustaf Anderssons hår, slängde undan i köket. Sedan den tilltalade tvättat Gustaf Andersson försökte han bära in honom i stugan, men släppte honom då på den ved, som var inburen i köket och erhöll Gustaf Andersson dervid de mindre skador, som i obduktionsprotokollet äro omnämnde. Den tilltalade borttvättade blodet från trösklarne till köket och stugan på det Niliana Persdotter icke skulle blifva rädd, då hon kom hem.

Det antecknas att den tilltalade blifvit af Ordföranden allvarligt uppmanad att till en sannfärdig bekännelse, hvarefter Åkl anholder om uppskof för flere vittnens inkallelse.

Beslut

Ransakningen utställes att åter förekomma Tisdagen den 14 nästa April kl 10 f.m. då Åkl åligger förebringa den vidare bevisning, hvarpå han kan ega tillgång; och skola ransakningshandlingarne öfverlemnas till Herr Provinsialläkaren Doktor P. Bjurbäck med anmodan till honom att afgifa närmare utlåtande om något eller hvilka af de på Gustaf Anderssons döda kropp befitnliga sårn varit ovillkorligen dödande eller om sårn gemensamt förorsakat döden, äfvensom hvilka af dem, som icke kunnat uppkomma derigenom, att Gustaf Andersson på sätt den tilltalade uppgifvit sjelf skadat sig genom att falla mot trappstenarne och mot den ved, som varit inlagd i köket.

i afbidan på ransakningens fortsättning skall den tilltalade till Kronohäktet i Uddevalla åter införpassas.

Som ofvan

På Häradsrättens vägnar

Carlborg

v189704.b591

No 1

Litt B.

Prestbetyg för inhysemannen Olaus Ivarsson under Norr Skrammestad, häktad för dråp.

Lefnadsomständigheter före ankomsten till fängelset

Födelseår månad och dag samt ställe uppgifvet till by, socken, stad, härad och län.

född: 1824 den 8 Oktober å Norr Skrammestad i Nfverstad socken.

Föräldrarnes namn, stand och vilkor, samt om de lefva och hwarest de aflidit.

Fader: hemmanegare Ivar Olsson, född 1790, beröfvade sig sjelf mer än 76 år gammal, lifvet genom hängning den 12/10 1866.

Modren Ivar Olssons hustru Anna Tollesdotter, afled den 16/11 1869. Föräldrarnes vilkor synes hafva varit knappa. Båda hafva aflidit i hemorten.

Uppfostran, förra yrke eller näringsfång samt tiden och stället för första och sista nattvardsgång.
Om den häktades uppfostran är intet känt. Har förut arbetat vid jordbruket, sedermera drivvit kreaturshandel på Norge, i hvilket land han på sista tiden till det mästa uppehållit sig, såsom arbetskarl.
Anteckning om tiden för första nattvardsgången har icke kunnat påträffas, sista nattvardsgången egde rum här i förs. i Oktober 1884.

Ogift eller gift samt om hustru eller nära anförvanter lefva med uppgift om deras namn och vistelseort.
Ogift. innehade på sista tiden hos aflidne brodern Tobias Ivarssons enka Niliana Persdotter på Påland under Söd Skrammestad, hvilken jemte hennes barn Anna Stina och Hilma Tobiasdotter lära vara den häktades närmaste anförvanter.

De församlingar, der personen varit mantalsskrifven, och tiden när, men i synnerhet tid och ställe för sista mantalsskrifningen.
Har aldrig varit ur församlingens kyrkoböcker afförd men uppgifves hafva långa tider vistats i Norge.
Sist mantalsskrifven såsom inhyses u. Norr Skrammestad, Nafverstads socken.

Om, när och af hvad anledning tillförene häktad, för brott tilltalad, frikänd, bestraffad eller benådad.
Ehuru begifven på dryckesskap och vid 2ne särskilda tillfällen misstänkt för knifskärning föröfvad i Norge, synes han dock icke förut hafva varit häktad och för brott tilltalad.

Kristendomskunskap, innanläsning och skrifning m.m.
Enligt husförhörboken: innanläsning försvarlig. Luth. Kat. någorlunda. Förstår sedlighetsläran klent.
Då han emellertid icke sedan 1867 hvistat husförhören, kunna ofvan skrifna betyg endast gälla såsom anteckning om den kunskap han en gång haft. Om skrifninh m.m. okänt.

Nafverstad i Pastorsexpeditionen den 18 Mars 1885.
H. Berg

v189704.b586

No Litt C.

Obduktions-protokoll

År 1885 den 16 Mars förrättade undertecknad, på förordnande af Konungens Befallningshafvande Öfver Göteborgs och Bohus Län rättsmedicinsk besigtning och obduktion å liket efter Undantagsmannen Gustaf Andersson i Sör Skrammestad af Nafverstads socken. Förrättningen verkställdes i Tingshuset vid Östad i närvaro af Kronolänsmannen S. Palmqvist, fjerdingssmannen P. Lund m.fl.
Likets identitet intygades af de närvarande.

Species facti

Rapporten från vederbörande Kronolänsmannen upplyser att Gustaf Andersson hvilken var några och 60 år gammal, ogift samt blind, var boende hos hemmansegaren Niliana Persdotter i Sör Skrammestad af hvars hemmansdel han egde ett jeförelsevis stort undantag. Hos samma enka bodde jemväl ogifte arbetaren Olaus Ivarsson, broder till hennes aflidne man. Den 3die dennes kl 9 på morgonen hade enkan bortgått till en handelsbod på circa 1/2 mils afstånd från hemmet, der Gustaf Andersson och Olaus Ivarsson då blefvo ensamma, samt hemkom vid pass kl 2 efterm. samma dag, då Gustaf Andersson befanns ligga död och redan kall i en soffä i stugan, blodig och med stora sår i hufvudet. Om dödsfallet uppgifver Olaus Ivarsson, hvilken hela tiden varit ensam med Gustaf Andersson, att denne strax efter Enkans bortgång begifvit sig ut på gården, hvilket han brukade göra utan hjälp, men att Olaus Ivarsson en kort stund derefter hört ett dunsande ljud och sedan ett qvidande läte och då han gått ut, funnit Gustaf Andersson liggande på ryggen mellan de två små ohuggna stnar hvilka utgöra stugans trappa, samt blödande ur ett sår i bakhufvudet, det Olaus Ivarsson trodde hafva uppkommit genom fall mot dessa stenar. Olaus Ivarsson hade då sökt bära Gustaf Andersson genom köket in i stugan, dervid denne skulle fallit ifrån honom i en vedhög och ytterväggen stött sig i hufvudet. Sedan Olaus Ivarsson fått honom i soffan, hde han andats men ej talat samt dött strax innan enkan ankom. Grannar funnos boende helt nära, men dessa hade Olaus Ivarsson, sysselsatt med att koka kaffe och röka, ej brytt sig om att tillkalla, enligt hans uppgift derför att "han ej tänkt derpå." De uppkomna blodsamlingarna hade han borttvättat "på det att enkan ej skulle bli rädd". Han förnekar att han våldfört sig på Gustaf Andersson. Olaus Ivarsson uppgifver hafva ett vildsint jynne, i synnerhet då han, såsom ofta varit fallet, varit rusig samt har förut varit misstänkt för knifskärning. Huruvida han denna dag varit berusad, vet man ej. På Gustaf Andersson skall han ofta visat sig förbittrad. Gustaf Andersson var af stark kroppskonstitution samt för öfrigt frisk och af normal sinnesbeskaffenhet. På eller kring dörrstenarna skall ej varit halkigt. Lufttemperaturen har under sista veckorna mestadels varit under fypunkten.

Visum repertum

A. Yttre besigtning

1. Liket ligger nedlagdt i likkista, iklädt skjorta

2. Kroppen lång, kraftigt byggd, tämligen mager
3. Någon likstelhet kvarstår i extremiteterna.
4. Kroppens baksida rödflammig, framsida blek, å buken något grönaktig. Nagelbäddarna bleka.
5. Hufvudet beväxt med tunnt grått hår. Ögonlocken slutna; hornhinnorna grumliga, hvitaktiga, låta ej urskilja pupillerna; bindhinnorna bleka med undantag af yttre delen af den venstra, som är starkt blodfylld.
- Läpparna bleka. Munnen gapande; tungan indragen. Näsöppningarna fria, torra, i venstra öronmusslan finnes blodsörja; högra örat rent. Midt i bakhufvudet finnes 2 ne oregelbundna sår, ett ett transverselt längs ned, 4 centim långt och med största bredden uppgående till 1 centim; det öfre longitudinelt, 7 centim långt och i allmänhet 1 centim bredt; dess öfre ände når ungefär till pilsömmens början. i begge såren är benet blottade, sårkanterna ingenstädes fullt jemna merendels betydligt sargade samt infiltrerade med blod. Blodet finnes borttvättadt från såren. i bakhufvudets venstra nedre del, sträckande sig mellan de nämnda såren och venstra örat, finnes icke mindre än 6 större och mindre dylika sår; i det största af dem är benhinnan blottad på en bredd af 5 centim och en längd af 6 centim. i centim framför venstra örat finnes ett dylikt sår, bildande en oregelbunden fyrkant af ungefär 5 centim längd och 4 centim bredd, deri benet är fullkomligt blottade på ett område af mer än ett 5-öres storlek, och der hjessbenets sammanfogning med tinningsbenet synes och kännes lossad. i venstra öronmusslans midtkant finnes ett 1 1/2 centim genom densamma trängande oregelbundet sår med någon substansförlust. Sårkanterna i intet af de nämnda såren ansvällda, men infiltrerade med blod. Å pannans högra del finnes ett 1 centim långt, ej till benet trängande sår med något gapande, ganska jemna hoptorkade, svartaktiga, blodinfiltrerade kanter. Rundt om detta sår, i synnerhet mera bakåt, finnes oregelbundna, svartblå, hårda, ej ansvällda fläckar, hvilka vid inskränning visa blodutådring. 2 ne mindre dylika finnes äfven under högra ögat. Kring venstra ögat finnes en betydlig, något ansvälld blånad, som vid inskränning visar sig starkt infiltrerade med stelnad blod.
6. Rumpöppningen fri, Vid könsdelarna intet att anmärka.
7. Vidare tecken till yttre våld finnes ej.

B. inre besigtning

8. Hufvudsvålen blodinfiltrerad öfver nästan hela venstra delen af hufvudet. Öfver högra tinningen likaså. Högra tinningsmuskeln någon ansväld och blodinfiltrerad.
9. Hufvudskålen af vanlig tjocklek. Bakhufvudbenet fraktureradt genom en spricka, som börjar ungefär i bakhufvudhålets midt, gående uppåt och något åt häger nästan upp till den förbenade hufvudsömmen der vändande och sträckande sig åt venster, ej fullt ut till samma söm, och sedan nedåt genom hela benet på utsidan af lodknappen och omkring denna till bakhufvudhålet, hvadan nästan hela venstra hälften af benet kunde utdissekteras. Öfver venstra örat finnes i tinning- och hjessbenen en spricka, bildande en ungefär J-formig figur af omkring 7 centimeters höjd och nedåt slutande vid tinningsbenets okutskott. i nedre delen af sprickan i hjessbenet finnes på ett ställe af ungefär 1 centimeters längd hufvudhår inslagna och fastsittande i sprickan. Någon nämnvärd depression af benstycket finnes dock ej. Fjällsömmen framför sprickan är lossad på en sträcka af ungefär 4 centimeter. Hårda hjernhinnans venstra utsida något blodig. Alla hjernhinnorna mer eller mindre blodrika. På hjernans venstra sida äro rummen mellan spindelväfshinnan och mjuka hjernhinnan mestadels fyllda med mörk blod. Långa blodledaren liksom sidoblodledarne nästan blodtomma. Hjernkamrarna innehålla en blodfärgad vätska i mindre mängd. Hjernmassan lös och obetydligt blodprickig. Varolsbryggan, förlängda märgen och lilla hjernan likaså. Ådernäten ljusröda.
10. Wid bröstorgens öppnande befunnos lungorna sammafallna samt fria från bröstväggen. Lungsäckarne innehålla en obetydlig mängd ljusröd vätska. Lungorna äro till färgen mer eller mindre mörkt blågrå, för känsel degiga, knistra vid genomskärning, innehålla i sin bakre del en riklig mängd tunn föga blodhaltig, skummig vätska.
11. Hjertsäcken innehåller en ringa mängd ljusröd vätska, såväl högra som venstra hjertat nästan blodtomma. Hjertats muskulatur, klaffar och mynningar friska.
12. Luftstrupens och lufttrörets slemhinna mycket blek Tungbenet och luftstrupens brosk temligen fast, blodfattig.
13. mjelten af vanlig form och storlek, temligen fast, blodfattig.
14. Magsäcken innehåller en gråaktig, vällingetjock massa, deri äfven tydligt urskiljes bitar af fläsksvål. Slemhinnan nästan hvit.
15. Lefvern af vanlig storlek, till färgen ljust gråbrun. Snittytan mycket lös, blodfattig. Gallblåsan innehåller en obetydlig mängd gulbrun vätska.
16. Tunntarmarne innehåller en mindre mängd, dels vitgul, dels gråbrun, grötaktig massa. Slemhinnan mycket blek.
17. Tjocktarmen innehåller en betydlig mängd gråbrun, grötformiga ekskrementer. Dess slemhinna blek.
18. Njurarne af vanlig form, storlek och fasthet samt af medelmåttig blodhalt.
19. Urinblåsan innehåller en ringa mängd grumlig urin.
20. För öfrigt intet att anmärka.

Sålunda befunnet, sanningsenligt dikteradt uppläst och justeradt, betygar, Östad som ofvan
P Burbäck

Att alla kaviteter blifvit öppnade och protokollet af obducenten under tiden dikteradt, intygar
Svante Palmqvist

Utlåtande

Af besigtningen och obduktionen å Gustaf Anderssons från Skrammestad döda kropp framgår:

- 1) Att liket har en mängd (13 stycken), större och mindre krossår (No 5) på begge siodor af hufvudet, synnerligast den venstra; att i bakhufvudet benet finnes en fraktur, hvarigenom dess venstra hälft blifvit lössprängd från hufvudskålen; att i venstra tinning- och hjesbenen enn fissur förefinnes (No 9);
- 2) Att döden varit en följd af den genom detta våld orsakade hjernskakningen; samt
- 3) Att flertalet af dessa skador ej kunnat uppkomma på det uppgifna sätt genom fall mot ett par mindre dörrstenar, ej heller genom egen handverkan, utan måste hafa uppstått genom upprepade slag af annan person medelst något trubbigt tillhygge;

detta varder ej allenast på min aflagda embetsed intygadt, utan ock med denna min edeliga förpligtelse: Så sant mig Gud hjelpe till lif och själ! bekräftadt

Tanum den 18 Mars 1885

P Burbäck

v189704.b599

**Protokoll hållet vid urtima ting
med
Bullarens härad
på tingsstället i Östad den 14 April 1885.**

Närvarande: Undertecknad, Häradshöfding, Domare iorten, samt Nämndemännen:
Häradsdomaren Magnus Ivarsson i Rörane,
Anders Olsson i Smeberg,
Anders Håkansson i Skackestad,
Johannes Jonsson i Mårtenröd,
Maurits Andreasson i Kaneröd,
Ferdinand Josefsson i Lifveröd,
Olof Hansson i Apenhult,
Hans Henrik Hansson i Lifveröd
och Per Olsson i Hökelund.

Urtima tinget utlyses och rättegångsfrid påbjudes.

No 1

Då Hdsrn jemlikt dess beslut vid urtima ting de 24 sistl Mars denna dag till fortsatt handläggning företager derifrån uppskjutna ransakningsmålet angående KrlmenSvante Palmqvists åtal mot häktade arbetskarlen Olaus Ivarsson från Skrammestad, för dråp, inställes den tilltalade för Rätten under bevakning af fänggevaldigern P A Bergendal, i Åklagarens närvaro.

Den tilltalade nekar fortfarande till åtalade gerningen och sedan han erhållit tillsägelse att redogöra för hvad som tilldrog sig i Påland den 3 sistl Mars efter det Niliana Persdotter begifvit sig bort till Elofseröd berättar den tilltalade; att han, som förut på morgonen från skogen hemburit ved, kort efter Niliana Persdotters bortgång hemhemforslade en ytterligare vedbörda och sedan gjort detta satte han sig att röka, Medan den tilltalade höll på härmed begaf sig Gustaf Andersson ut ur stugan och kort derefter fick den tilltalade höra likasom ett dunkande och qvidande låte utanför dörren. Wid efterseende af orsaken härtill anträffades Gustaf Andersson liggande baklänges på marken utanför stugan med hufvudet mot den undre trappstenen och utan förmåga att resa sig upp. Den tilltalade vände honom då på magen för att bättre kunna reda sig med hans inbärande samt fattade honom under armarna och släpade honom in i köket, hvarest på en stol innanför dörren stod en bläckspann fylld med vatten. Med en trasa, som låg på bordet, började den tilltalade tvätta Gustaf Anderssons hufvud, sedan han docj förut vändt honom på ryggen sålunda att Gustaf Andersson kom att på golfvet intaga en sittande ställning. Den tilltalade höll honom derefter med ena handen i rockkragen och vaskade hans hufvud med den andra och härunder yttrade Gustaf Andersson det att "jag slog mig illa" och dels "det blör?", men båda delarna så lågt att den tilltalade knappast kunde höra, hvad som sades. Sedan blödnigen från Gustaf Anderssons sår någorlunda stannat, så att blodet framkom endast droppvis, slutade den tilltalade att tvätta på mera vatten och vände Gustaf Andersson åter på magen och försökte derefter släpa in honom i stugan, men då den tilltalade med ena handen öppnade dörren, släppte han sitt tag, hvarvid Gustaf Andersson såsom förut är nämnt föll i vedhögen, utan att han dervid yttrade något som den tilltalade hörde. Sedan den tilltalade fått Gustaf Andersson in i stugan lade han honom på golfvet utmed soffan och drog dervid af honom kläderna med undantag af jackan, som var värre att taga af honom än de andra klädespersedlarne. Derefter lyftade den tilltalade först öfre delen af kroppen upp i soffan och sedan benen, hvilka han måste lyfta öfver ett bord, som stod nederst vid soffan.

Sedan Gustaf Andersson blifvit sålunda nedlagd i soffan, gjorde den tilltalade upp eld, för att Gustaf Andersson, som han alltjemt trodde icke vara så illa slagen, icke skulle frysa. Den tilltalade kokade kaffe vid elden och sedan han druckit en kopp deraf tyckte den tilltalade, att det började blifva tråkigt att Gustaf Andersson icke qvicknade vid, hvadan han hade för afsigt att gå efter folk, men fick i detsamma se Niliana Persdotter samt tyckte då det var bäst att afvakta hennes hemkomst och satte sig

derföre att dricka en kopp kaffe till. Medan det brann i kakelugnen hade den tilltalade burit hem vatten och tvättat bort blodet från trösklarna till köket och kammaren för att Niliana Persdotter icke skulle blifva rädd vid åsynen deraf.

Mot protokollet vid sista ransakningen förekommer icke någon anmärkning och det utlåtande som på grund af Hdsrns beslut vid sista ransakningstillfället främ Herr Provinsialläkaren Doktor P. Bjurbäck infordrats har följande lydelse.

Till etc – med anledning af Häradsrättens etc se Litt A

Åklagaren påfordrar vittnesförhör med Hans Jakob Olsson i Edsäm, förre soldaten Andreas Strand under Österöd och Gustaf Stenström i Österöd, hvilka tillstades och ojäfviga befunne efter aflagd ed och varningar för dess missbruk höras en i sender och berätta:

1o) Hans Jakob Olsson: att vittnet och den tilltalade för omkring tolf år sedan under ett års tid voro grannar i Edsäm hvarefter de för fem år sedan arbetade tillsammans i Fredriksstad; och har vittnet på grund af denna sin nära bekantskap med den tilltalade väl märkt att han lätt retas till vrede, men något synnerligen ovanligt med afseende å den tilltalades lynne har vittnet icke iakttagit. Vt har icke den minsta kännedom om åtalade brottet.

Widkänt

2o) Andreas Strand: att vittnet känt den tilltalade från barnåren och vet att han har "ett hastigt sinnelag" men angående det tilltalades förhållande under senare tider har vittnet icke någon kännedom.

Widkänt.

3o) Stenström: att vittnet under sistl års sommar arbetade tillsammans med den tilltalade i Fredrikstad och iakttog då att han hade ett häftigt sinnelag, i synnerhet då han var rörd af brännvin, hvarefter han hade mycket begär.

Widkänt.

Wittnena fordra ersättning för deras inställelse vid tinget under vitsordad uppgift att de alla äro boende en mil från tingsstället. Åkl anholder om uppskof för vidare bevisning angående den tilltalades förhållande till enkan Niliana Persdotter hvarefter den tilltalade yttrar att han långt ifrån att hafva några tankar på bemälda enka velat flytta ifrån henne, emedan hon var svår och stridig samt fördenskull betingat sig bostad hos Olle Flink under Skrammestad.

Beslut

Hdsrn uppskjuter ransakningen till Tisdagen den 5 instundande Maj, då Åklagaren åligges hafva till tinget inkallat tillgänglige vittnen varibland ofvanbemälda Olle Flink samt att vara beredd afgifva skriftligt slutpåstående i målet; skolande den tilltalade i afvaktan härpå till Kronohäktet i Uddevalla återinförpassas. Som ofvanbemälda

På Häradsrättens vägnar

Carlberg

v189704.b601

Litt A

Till

Bullarens Härads-Rätt

Med anledning af Häradsrättens den 27de sistl Mars efter ransakningen om Gustaf Anderssons från Skrammestad död fattade beslut att af mig infordra närmare utlåtande, "om något eller hvilka af de på Gustaf Anderssons döda kropps befintliga sårn varit ovillkorligen dödande eller om såren gemensamt förorsakat döden, äfvensom hvilka af dem, som icke kunnat uppkomma derigenom, att Gustaf Andersson, på sätt den tilltalade uppgifvit, sjelf skadat sig genom att falla mot trappstenarne och mot den ved, som varit inlagd i köket", får jag meddela följande:

1) Att såväl skadan i bakhufvudbenet som i ventre tinningen var hvar för sig, ovillkorligen dödande genom den åtföljande hjernskakningen eller åtminstone genom efterföljande blödning eller inflammation i hjernan. men att dessa skador sannolikt tillkommit strax efter hvarandra och sålunda samverkat till döden; samt

2) att, enär dessa skador förutsätta inverkan af ett mycket starkt våld, jag anser ingendera af dem hafva kunnat uppkomma genom ett vådaffall mot vare sig dörrstenarne eller mot veden i köket. I afseende på det uppgifna fallet mot de 2 dörrstenarne bör erinras att dessa hade sammanlagdt blott omkring 3/4 alns höjd öfver marken, att omkring dem ej var halkigt att mannen ej led af svindelanfall samt att en blinf alltid rör sig med försigtighet, hvadan om Gustaf Andersson äfven skulle råka af sig sjelf falla, han helt säkert hunnit ta emot sig med händerna, men äfven om detta ej skett stöten dervid dock i alla fall icke bort kunna blifva så häftig, att någondera af nyssnämnda skador derigenom kunnat uppstå. Deremot skulle de förnämligast å hufvudets högra del befintliga, för lifvet ofarliga, blåmärkena och obetydligare sårn väl kunnat uppkomma på de uppgifna sätten, i synnerhet det sistnämnda; hvilket jag ej allenast på min aflagda embetsed intygar, utan och med denna min edeliga förpligtelse så sant mig Gud hjelpe till lif och själ! bekräftar.

Tanum den 13 April 1885

P. Bjurbäck

**Dombok
vid
lagtima Sommaringet med Bullarens härad
År 1885**

År 1885 de 4 Maj och följande dager förrättas af undertecknad Häradshöfding och Domare i orten lagtima Sommaringet med Bullarens härad, dervid följande häradets Nämndemän biträda,, nämligen:

Häradsdomaren Magnus Ivarsson, Rörane

Anders Olsson i Smeberg

Anders Håkansson i Skackestad

Maurits Andreasson i Kaneröd

Olof Hansson i Apenhult

Hans Henrik i Hansson i Lifvreröd

och Per Olsson i Hökelund

Johannes Jonsson i Sundshult och

Christian Johansson i Elseröd

Häradsrätten sammanträder i tingssalen klockan 1/2 11 f.m., dervid tinget utlyses och rättegångsfrid påbjudes.

kronolänsmannen S. Palmqvist är närvarande såsom allmän Åklagare och för att Rätten tillhandagå med möjligen erforderlig handräckning.

Öfver lagfarter,.....

v189704.b534

**Den 5 Maj
Andra rättegångsdagen**

Sessionen börjar kl 10 f.m.

No 30

Då nu till vidare handläggning företages det ransakningsmål som den 14 sistl April senast förevarit emellan Krlmn Svante Palmqvist åklagare samt arbetskarlen Olaus Ivarsson från Skrammestad tilltalad för dråp, inställes den tilltalade i Åklagarens närvaro såsom förut inför Rätten af fänggevaldigern P.A. Bergendal från Uddevalla. den tilltalade nekar fortfarande till åtalade gerningar och säger med anledning af framställda frågor att sedan han den 3 sistl Mars på morgonen från den närbelägna skogen hemforslat och sönderhuggit en knippa mindre ved, gick han in och satte sig att röka; kort derefter gick Gustaf Andersson ut och väl knappast varit ute mer än 5 minuter, då den tilltalade fick höra förut omnämnda dunkande och qvidande. Sedan den tilltalade hade släpat in Gustaf Andersson och fått honom upp i soffan i stugan, dröjde det väl knappast en timma innan Niliana Persdotter kom hem. Gustaf Andersson andades då den tilltalade lade honom i soffan och då Niliana Persdotter sedan hon sett Gustaf Andersson yttrade att han var död, sade den tilltalade "han sofver väl", men han påstår nu att hans ord till Niliana Persdotter icke föllo såsom Niliana Persdotter vittnat; "det var besynnerligt ty han låg och snarkade och sof just nyss". Likaledes påstår den tilltalade att han vid det samtal med Bergendal hvarom denne vittnat icke yttrade: "jag kunde gerna låtit honom lefva", utan att Bergendal missförstått den tilltalades ord, som endast inneburo att Gustaf Andersson gerna kunde fått lefva för den tilltalades skull.

Protokollet för sista ransakningen läses och lemnas utan anmärkning, hvarefter och som den tilltalade vidhåller sitt nekande oaktadt han göres uppmärksam på den bevisning som emot honom förekommit Åkl anholder om vittnesförhör med förut hörda vittnena: Enkan Niliana Persdotter samt Carl Andersson och h. h. Christina Persdotter i Skrammestad äfvensom Olle Flink och dennes hustru Anna Stina Fredriksdotter jemväl i Skrammestad hvilka alla äro vid Rätten närvarande.

Niliana Persdotter, Carl Andersson o Christina Persdotter erinras om vigten af deras redan aflagda vittnesed; och som jäf emot Olof Flink och h. h. icke kan utletas få de nu aflägga ed och erhålla varning för dess missbruk hvarefter vittnena föreallas en i sender och berätta:

1o Niliana Persdotter: att vt till alla delar vidhåller sin den 27 sistl Mars afgifna berättelse med tillägg att Gustaf Andersson aldrig begärde hjälp då han skulle förflytta sig eller gå ut utan han gick alltid både ut och in "sakta och snällt", och vittnet har aldrig sett eller hört omtalas att han fallit omkull eller haft svindel, men han klagade ibland öfver huvudvärk. Omkring 14 dagar efter Micaeli sistl. års höst hade den tilltalade varit å Hede gästgifvaregård efter bränvin och då han kom hem, på qvällen satte han sig att supa samt bjöd både vt och Gustaf Andersson på bränvin. Då det blef tid att gå till sängs ville den tilltalade icke lägga sig utan satt uppe och söp äfven sedan vittnet och Gustaf Andersson, hvilka båda hade sin sofplats i stugan eller rummet närmast köket, gått och lagt sig; den tilltalade uppmanade träget vittnet att koka kaffe åt sig och satte sig för att förmå henne härtill på kanten at hennes såmg, men sedan vittnet bestämdt förklaradt, att hon icke ville gå upp och koka kaffe midt i natten, gick den tilltalade in i kammaren, der han hade sin säng stående. Emellertid hörde vittnet, att sdn icke lade sig utan gick och pratade med sig sjelf och retade upp sig mer och mer samt kom efter en stund i högsta grad förbittrad ut i stugan och gick hastigt fram till den plats der Gustaf Andersson låg, hvarigenom både han och vittnet blefvo mycket uppskrämda och Gustaf

Andersson utropade "Aj jä na mej". Vittnet sjelf ryckte i hast till sig sina kläder och sprang oklädd ut till närmaste granne och bad om hjälp. Den tilltalade hade neml alltid varit mycket svår både emot vittnet och hennes afl. man och då han varit full ofta uppfört sig så vildsint att han i hög grad skrämt upp vittnet. Äfven då han varit nykter har hans häftiga sinnelag i bland brutit ut och vid ett sådant tillfälle höll han en gång på att strypa vittnets man. Då den tilltalade för ett par år sedan gick till Norge på arbete yttrade han till vittnet "om Gustaf blir svår medan jag är borta, så skicka bud på mig skall jag komma hem och tukta honom". Då vittnet efter Gustaf Anderssons död anmälde saken för sin bror Hans Persson, frågade den tilltalade oroligt vid vittnets hemkomst, huru det gick och då vittnet svarade att kommissarien kommer hit i morgon, visade sig den tilltalade orolig och yttrade "det är väl mig de vilja vriat på; Gud tröste och hjelpe mig" och iakttog vittnet att då den tilltalade sedermera sof, var han orolig i sömnen och suckade, hvilket han förut icke gjort.

Widkänt.

2o Carl Andersson: att vittnet äfven till alla delar vidhåller sin förut i saken afgifna berättelse med tillägg att vittnet sedermera erinrat sig att vittnet strax vid ankomsten till Påland den 3 sistl Mars iakttog blodfläckar på väggarna i köket och att vittnet sedermera observerat blodfläckar på inre sidan af köksdörren. Med anledning af Gustaf Anderssons död har den tilltalade yttrat till vittnet att det var ledsamt att han skulle få ett sådant slut hvarjemte den tilltalade nämnt att äfven han gerna skulle vilja död. Då Niliana Persdotter en natt under sistliden höst af fruktan för den tilltalade gegaf sig till vittnets bostad och bad om hjälp emot den tilltalade, fattade vittnet så hennes yttrande att den tilltalade hade velat gå till henne i sängen, hvarjemte hon sade sig frukta, att den tilltalade kunde göra Gustaf Andersson något illa. Detta föranledde vittnet och vittnets hustru att skyndsamt kläda sig och gå till Påland, men sedan de gått rundt om stugan och tittat i fönsterna utan att upptäcka något misstänkt enär allt var tyst, så gingo de åter hem

Widkänt.

3o Christina Persdotter: att vittnet icke har något annat att tillägga sin förut afgifna och nu för vittnet upplästa berättelse än att Niliana Persdotter på sätt hon berättat en natt under tiden sistl höst kom oklädd springande till vittnets hem, emedan den tilltalade som hon sade, var "elak och led" samt hade mycket upphetsad gått fram till Gustaf Anderssons sofplats, hvilket allt föranledde, att Niliana Persdotter af fruktan för den tilltalade begifvit sig hemifrån. Tilläggande vittnet på fråga att vittnet den 3 sistl Mars icke såg någon främmande person i närheten af Påland.

Vidkänt.

4o Olle Flink: att vittnet för omkring tio år sedan upplät bostad åt den tillt i vittnets hem och under 1 1/2 år, som den tillt bodde hos vittnet, uppförde han sig skickligt och bra, så att vittnet icke hade ondt af honom. Omkring en vecka före sistl Jul inställde sig den tillt åter hos vittnet, som bor omkring 1/4 mil från Påland och bad att få flytta tillbaka till vittnet, emedan den tillt., såsom han sade blifvit ovän med enkan. Wittnet lofvade den tillt. att få komma, men han hördes icke af och vittnet har icke sedermera träffat den tilltalade.

Widkänt.

5o Anna Stina Fredriksdotter: berättar i fullkomlig öfverensstämmelse med sin man endast med den förändring att det var en tisdag, som den tilltalade sistl höst kom till vittnets bostad och sade att han skulle komma flyttande nästpåföljande Fredag.

Widkänt.

Sedan vittnena Carl Andersson och Niliana Persdotter på gifven anledning försäkrat att de hvarken slefva sågo eller hört omtalas att någon främmande person den 3 sistl Mars varit synlig i närheten af Påland fordra vittnena ersättning för inställelsen vid tinget, dit Niliana Persdotter hafva en mil samt Olle Flink och h. h. Anna Stina Fredriksdotter 1 1/4 mil.

Åklagaren inlemnar detta anförande:

"Till et. Ut det vid etc. se **Litt A.**

Den tilltalade nekar fortfarande och säger att det så kan vara möjligt att någon främmande person tagit lifvet af Gustaf Andersson ehuru den tilltalade ingen främmande såg.

Åkl. tillkännagifver att han icke har tillgång på vidare bevisning samt öfverlemnar alltså målet till pröfning under yrkande om ansvar å den tilltalade enligt påståendet i förestående skrift.

Åkl. tillsäges taga afträde och den tilltalade utföres ur tingssalen medan Hdsrn under enskild öfverläggning beslutar följande i parternas närvaro afsagda

Utslag

Under ransakningen har blifvit upplyst, att framlidne Gustaf Andersson, som tillsammans med den tilltalade och vittnet Niliana Persdotter bodde i Påland under Skrammestad var frisk och vid vanlig sinnesförfattning, då Niliana Persdotter den 3 sistl Mars vid pass klockan 9 på förmiddagen begaf sig från sitt hem, att den tilltalade och Gustaf Andersson qvarstannade hemma och att ingen annan person besökt dem eller varit synlig vid påland, medan Niliana Persdotter var borta, att då hon omkring 2 eftermiddagen samma dag återkom till Påland Gustaf Andersson legat död i en soffa i stugan innanför köket, behäftad med de af Herr Provinsialläkaren P. Bjurbäck i protokollet öfver obduktionen af Gustaf Anderssons döda kropp omnämnda sår och blånader, att Bjurbäck i sitt i anledning af obduktionen afgifna utlåtande förklarar att två af dessa sår nämligen ett i bakhufvud-

benet och ett i venstra tinningen, hvilka omöjligen kunnat på en och samma gång uppkomma på sätt den tilltalade velat göra troligt icke blott gemensamt utan hvar för sig varit ovillkorligen dödanden och icke heller kunnat uppkomma genom Gustaf Anderssons egen handåverkan eller genom hans fall emot två utanför dörren till köket liggande trappstenar utan måste hafva uppstått genom upprepade slag medelst något trubbigt tillhygge, hvilket äfven vinner stöd af det omvittnade förhållande, att väggar, dörrar och vissa möbler i köket varit öfverstämta med blod; och emedan på sätt ofvan är nämnt Gustaf Andersson under Niliana Persdotters bortavaro var lemnad ensam med den tilltalade och häraf måste följa att ingen annan än han kunnat tillfoga Gustaf Andersson de dödande såren, ty och som emot den tilltalades nekande det icke är styrkt att han slagit och misshandlat Gustaf Andersson i afsigt att beröfva honom lifvet, pröfvar, med stöd af 14 Kap 4§ Strafflagen Hdsrn lagligt döma honom Olaus Ivarsson för det han genom uppsåtlig misshandel, som måste anses vara tillfogad med berådt mod, dödat Gustaf Andersson hvilken var blind och derigenom ur stånd att försvara sig, att hållas till straffarbete i tio år, hvarjemte den tilltalade förpligtas utgifva ersättning till de i målet hörda vittnen med skjutspenningar för en häst fram och åter från deras hemvist till tingsstället samt en krona 50 öre för hvarje dag, som i och för resan samt vistandet vid domstolen erfordrats, hvilka ersättningar, vid brist af tillgång hos den tilltalade, skola af allmänna medel utgå.

Efter meddelad besvärshänvisning förklarar Åkl. att han är nöjd med utslaget, men den tilltalade säger sig vilja deröfver anförä besvär.

v189704.b537
N. 30 Litt A

Till Bullarens Häradsrätt

Uti det vid rätten anhängiga mål emellan undertecknad, allmän åklagare, och häktade arbetaren Olaus Ivarsson från Skrammestad, svarande, om ansvar för dråp, får jag vördsamt afgifva följande slutpåståenden.

Då svaranden genom sitt vid polisförhöret gjorda och sedermera inför rätten bekräftade och vidhållna erkännande att han Tisdagen den 3 sistlidne Mars kl. mellan 1/2 9 f.m. och 2 e.m. varit alldeles ensam med undantagsmannen Gustaf Andersson uti boningshuset å lägenheten Påland under Skrammestad, hvilket dessutom bestyrkes af Niliana Persdotters vittnesmål;

då svaranden erkänt, hvad som äfven vinner stöd af de efter dödsfallet först tillstädeskomna vittnena Niliana Persdotter, Carl Andersson och Kristina Persdotters yttranden, att Gustaf Andersson ljugit döden af de sår och skador hns hufvud erhöill under nämnda tid;

då svaranden icke förnekat att dessa sår och skador voro desamme, som befunnos vid den obduktion Provinsialläkaren Dr P. Bjurbäck den 16 i samma månad verkställde å Gustaf Anderssons döda kropp;

då svaranden s påstående att nämnde sår och skador uppkommit af Gustaf Anderssons fall mot darrstenarne vederlägges icke allenast af läkarens bestämda intyg och P Lunds vittnesmål om omöjligheten häraf beträffande de af dem, som förorsakade den, utan äfven af svarandens eget uppförande vid händelsen: ty vid ett så svårt olycksfall att det gäller lifvet och man icke, såsom svaranden sjelf erkänt förhållandet vara med honom, kan reda sig ensam, söker hvar och en – det ligger i naturen – hjälp hos sina medmenniskor, helst då de, såsom här var fallet, bo nära, men detta har icke svaranden gjort, utan han har istället stannat ensam med Gustaf Andersson och använt flera timmar att borttvätta blod och utplåna spåren af det skedda, kokat kaffe och rökst, samt derigenom och genom sin maktlåtenhet att på vittnet Niliana Persdotters uppmaning gå efter grannarna ådagalagt tydlig obenägenhet och rädsla att låta vittnen se hvad som förefallit; samt

då obducenten tagit på sin ed, att de skador som förorsakat döden icke kunnat uppkomma genom egen handåverkan utan att de åstadkommits af anna person genom upprepade slag med ett trubbigt tillhygge, hvilket ytterligare vinner bekräftelse i flera vittnens intyg att blod stänkt kring alla väggar i köket ända till en höjd af åtta fot.:-

så, och då svaranden vid samtal med fängföraren Bergendahl, enligt dennes till riktigheten af svaranden icke förnekade vittnesmål, i ett obehägnat ögonblick yttrat: "jag kunde gerna låtit honom lefva", anser jag det tydliga var bevisat, att han dödat undantagsmannen Gustaf Andersson.-

Motiverna till detta brott äro, då svarandens egen bekännelse saknas, icke tillräckligt tydliga och i fljd deraf brottet svårare att kvalificera, men af flera skäl, af hvilka det torde vara tillräckligt nämna, det svaranden bevisligen icke af dödsfallet kunnat vänta någon fördel och att Gustaf Andersson, och brottet varit öfverlagdt, kunnat lättare och på ett mindre upseendeväckande sätt afdagatagas, anser jag detsamma icke böra betecknas såsom mord, utan är jag fortfarande af den åsigt att det är dråp, till stöd för hvilken uppfattning jag tillåter mig särskilt påpeka, att svaranden är af ett mycket häftigt temperament, hvilket bestyrkes såväl af prestbeviset, deri omtalas att han är misstänkt för bruk af lifsfarligt vapen vid två olika tillfällen som af de vittnesmål, som aflagts af Niliana Persdotter, A. Strand och G. Stenström, då de under lång tid varit dagligen tillsammans med honom.-

Dråpet har uppenbarligen skett i köket och antagligen tillgått så, att Gustaf Andersson mot hvilken svaranden, enligt hvad styrkt är, var afvotg stämd, antingen gått svaranden i vägen eller ock med honom kommit i ordvexling, hvarvid svaranden råkat i vrede och med ett större qvistigt vedträd, som sedermera under kaffekokningen eldats upp, tilldelat Gustaf Andersson slag på slag i bakhufvudet (obduktionsprotokollet upptager 13 sår), så att blodet sprutat kring väggarna, hufvudskålen spruckit och Gustaf Andersson fallit på ansigtet i vedhögen samt aflidit.-

Af de tre afdelningar, hvarå dråp indelas, anser jag att detta bör hänföras till "dråp med oöfverlagdt uppsåt att döda" och sålunda 14 Kap 3 § i gällande Strafflag böra tillämpas, hvarvid den omständigheten att den dräpte varit blind och derigenom värnlös torde få anses vara i hög grad försvårande.

På grund häraf yrkar jag att svaranden Olaus Ivarsson dömes till straffarbete på lifstid.-

Tingshuset i Östad den 5 Maj 1885

Svante Palmqvist

v299991.b22.s18

Uddevalla länsfängelse

bullarens Härads Rätt har genom Utslag den 5 hitkommit den 19 Maj 1885 dömt Ivarsson att för uppsåtlig misshandel med berådt mod jemlikt 14 Capitlet 4§ Strafflagen undergå straffarbete i tio år, mot hvilket beslut Ivarsson anmält sig vilja anföra besvär.

Kungl. Majts och Rikets Göta HofRätt har genom Utslag den 31 Juli hitkommit den 4 augusti 1885 fastställt Härads Rättens här ofvan antecknade beslut med hvilket Ivarsson anmält sig hvilja anföra besvär.

Kungl. Majt. har genom Nådigt Utslag den 28 October hitkommet den 22 November 1885 fastställt Bullarens HäradsRätts här ofvan antecknade beslut.

Den 1 December afförd till straffängelset å Nya varfvvet.